

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

INVESTIȚIILE STRĂINE DIRECTE ÎN ROMÂNIA

la 31 decembrie 2005

Banca Națională a României și Institutul Național de Statistică au realizat cercetarea statistică pentru determinarea investițiilor străine directe (ISD) în România la 31.12.2005 pe baza soldului existent la începutul anului 2005 și a mișcărilor (fluxurilor) în cursul exercițiului financiar 2005, în întreprinderile investiție directă rezidente.

Cercetarea statistică asigură datele necesare pentru determinarea ISD și efectuarea unor analize privind investițiile străine directe pe principalele ramuri ale economiei naționale (diviziuni CAEN Rev.1), pe regiuni de dezvoltare și pe țări de proveniență.

De asemenea, s-au obținut informații privind partea din investițiile străine directe materializată în imobilizări corporale și necorporale (care permit efectuarea unor analize privind durabilitatea investițiilor străine directe), partea reinvestită din profitul net, aportul creditelor la investițiile străine directe, precum și aportul în natură la investițiile străine directe (pentru societățile comerciale nefinanciare).

Totodată, rezultatele cercetării statistice sunt utilizate la ajustarea datelor privind investițiile străine directe din balanța de plăți pentru anul 2005 (fluxuri), respectiv a datelor privind poziția investițională internațională a României la sfârșitul anului 2005 (solduri), precum și la estimarea profitului reinvestit și a aportului în natură pentru anul 2006 (fluxuri și solduri).

ASPECTE METODOLOGICE

• **Investiția străină directă:** relație investițională de durată, între o entitate rezidentă și o entitate nerezidentă; de regulă, implică exercitarea de către investitor a unei influențe manageriale semnificative în întreprinderea în care a investit.

Sunt considerate **investiții directe:** capitalul social vărsat și rezervele ce revin unui investitor care deține cel puțin 10% din capitalul social subscris al unei întreprinderi, creditele dintre acest investitor și întreprinderea în care a investit, precum și profitul reinvestit de către acesta.

• **Investitorul străin direct:** persoană juridică, persoană fizică sau grup de persoane ce acționează împreună, care deține cel puțin 10% din capitalul social subscris (respectiv din capitalul de dotare al entităților fără personalitate juridică) sau cel puțin 10% din voturi, într-o întreprindere situată în afara propriei țări de rezidență.

• **Întreprinderea investiție directă:** este o întreprindere cu sau fără personalitate juridică, în care un investitor străin deține cel puțin 10% din capitalul social subscris sau din voturi, respectiv din capitalul de dotare în cazul întreprinderilor fără personalitate juridică (sucursale). Deținerea a cel puțin 10% din capitalul social subscris sau din voturi, respectiv din capitalul de dotare, este primordială în stabilirea relației de investiție directă.

- **Componentele investițiilor străine directe:**

- **Capitaluri proprii:** cuprind capitalul social subscris și vărsat, atât în numerar cât și prin contribuții în natură, deținut de nerezidenți în companii rezidente, precum și cota aferentă din rezerve; în mod corespunzător, în cazul sucursalelor, se ia în considerare capitalul de dotare aflat la dispoziția acestora.

- **Creditul net:** respectiv **creditele primite** de către întreprinderea investiție directă de la investitorul străin direct sau din cadrul grupului de firme nerezidente din care face parte acesta, mai puțin **creditele acordate** de către întreprinderea investiție directă investitorului străin direct sau unei alte firme din cadrul grupului de firme.

- **Tipurile investițiilor străine directe** (diferențiate după contribuția la dezvoltarea și înnoirea activelor economice în țara primitoare de ISD):

- **Greenfield:** investiții în întreprinderi înființate și dezvoltate de către sau împreună cu investitori străini, sub forma unor investiții pornite de la zero;

- **Brownfield:** investiții în întreprinderi preluate integral sau parțial de către investitori străini de la rezidenți, mai mult de 50% din imobilizările corporale și necorporale fiind realizate după preluare;

- **Preluări integrale sau parțiale de întreprinderi:** investiții în întreprinderi preluate integral sau parțial de către investitori străini de la rezidenți, mai mult de 50% din imobilizările corporale și necorporale fiind realizate înainte de preluare.

REZULTATELE CERCETĂRII STATISTICE ISD 2005

1. Fluxul net și soldul ISD

Intrările nete de ISD în anul 2005 au înregistrat un nivel de 5213 milioane euro și sunt structurate astfel:

- **Participațiile** investitorilor străini direcți la capitalul social al întreprinderilor investiție directă din România în valoare de 2688 milioane euro (51,6% din fluxul net de ISD). Din această sumă, 13 milioane euro constituie aportul în natură, ceea ce reprezintă 0,2% din total flux net;
- **Profitul net reinvestit** care a înregistrat un nivel de 1164 milioane euro (22,3% din fluxul net). În determinarea acestuia a fost luată în considerare și pierderea netă în valoare de 1169 milioane euro, înregistrată de întreprinderile investiție directă care au încheiat exercițiul financiar 2005 cu pierderi, sumă cu care a fost diminuat profitul net realizat de către întreprinderile investiție directă profitabile și prin urmare și profitul reinvestit de către acestea;
- **Creditul net primit** de către întreprinderile investiție directă de la investitorii străini direcți inclusiv din cadrul grupului, în sumă de 1361 milioane euro, ceea ce reprezintă 26,1% din fluxul net al ISD.

Soldul ISD la sfârșitul anului 2005, rezultat din adăugarea la soldul inițial a fluxului net de ISD, a diferențelor valorice provenite din reevaluările datorate modificării cursului valutar și a prețurilor, precum și din retratări contabile a valorii unor solduri, a înregistrat nivelul de 21885 milioane euro.

Participațiile la capitalul social și profiturile reinvestite ale întreprinderilor investiție directă erau la sfârșitul anului 2005 de 17490 milioane euro (80% din soldul final al ISD), iar **creditul net** total primit de către acestea de la investitorii străini direcți, inclusiv din cadrul grupului, a înregistrat nivelul de 4395 milioane euro (20% din soldul final al ISD). Creditul net cuprinde atât creditele pe termen mediu și lung cât și pe cele pe termen scurt acordate de către investitorii străini întreprinderilor lor din România, atât direct cât și prin intermediul altor firme nerezidente membre ale grupului.

2. Repartizarea ISD pe principalele activități economice

Din punct de vedere al orientării investitorilor străini spre ramuri economice (conform CAEN Rev.1), ISD s-au localizat cu precădere în industria prelucrătoare (37,3% din total), în cadrul acesteia cele mai atractive pentru ISD fiind metalurgia (8,2%), industria alimentară, a băuturilor și tutunului (6,5%) și industria mijloacelor de transport (5,1%).

Alte activități care au atras importante ISD sunt comerțul cu amănuntul și cu ridicata (15,0%), intermedierea financiară și asigurările, care cuprind activitatea bancară și de asigurări și reprezintă 14,5% din totalul ISD și telecomunicațiile (10,9%). Se observă o pondere încă redusă, față de potențial, a unor domenii cum ar fi industria textilă, a confecțiilor și pielăriei (2,6%), precum și hoteluri și restaurante (0,2% din total ISD).

Din punct de vedere al tipului de ISD, sunt evidențiate investițiile greenfield, care reprezintă 42,2% din soldul ISD la 31 decembrie 2005, respectiv 9237 mil. euro, diferența reprezentând preluări de firme.

Investiții străine directe în România la 31 decembrie 2005

Repartizare pe principalele activități economice

milioane euro

	Total		Din care greenfield*:	
	Valoare	% din TOTAL	Valoare	% din total ISD
TOTAL, din care:	21 885	100,0	9 237	42,2
Industrie	10 689	48,8	2 846	13,0
Industria extractivă	1 602	7,3	101	0,5
Industria prelucrătoare, din care:	8 170	37,3	2 693	12,3
- metalurgie	1 791	8,2	186	0,8
- alimente, băuturi și tutun	1 427	6,5	740	3,4
- mijloace de transport	1 112	5,1	407	1,9
- prelucrare țitei, produse chimice, cauciuc și mase plastice	896	4,1	-2	0,0
- ciment, sticlă, ceramică	704	3,2	76	0,3
- fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	615	2,8	294	1,3
- textile, confecții și pielărie	575	2,6	462	2,1
- tehnică de calcul, aparate electrice, radio-TV, comunicații	404	1,8	288	1,3
- mașini și echipamente	348	1,6	97	0,4
- alte ramuri ale industriei prelucrătoare	298	1,4	145	0,8
Energie electrică, termică, gaze și apă	917	4,2	52	0,2
Comerț	3 279	15,0	2 354	10,8
Intermedieri financiare și asigurări	3 176	14,5	1 493	6,8
Poștă și telecomunicații	2 396	10,9	1 419	6,5
Servicii prestate întreprinderilor**	1 679	7,7	831	3,8
Transporturi	289	1,3	107	0,5
Construcții	179	0,8	76	0,3
Hoteluri și restaurante	42	0,2	9	0,0
Alte activități	156	0,8	102	0,5

* Cuprinde investițiile de tip greenfield în unități cu mai mult de 50 de salariați, inclusiv

** Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor

3. ISD și imobilizările corporale și necorporale

Având în vedere rolul foarte important în creșterea economică pe care îl joacă imobilizările corporale și cele necorporale, precum și caracterul stabil, de durată, pe care acestea îl imprimă ISD, cercetarea statistică și-a propus determinarea ponderii acestor categorii de destinații finale ale investițiilor în soldul ISD la finele anului 2005, cât și repartizarea lor pe principalele activități economice.

Se constată că imobilizările corporale și necorporale, cu un sold la finele anului 2005 în valoare de 12901 milioane euro, reprezintă 59% din totalul ISD, inducând un grad semnificativ de durabilitate al investiției străine.

Investiții străine directe în România la 31 decembrie 2005

Imobilizări corporale și necorporale Repartizare pe principalele activități economice

milioane euro

	Imobilizări corporale și necorporale	
	Valoare	% din TOTAL investiții străine directe
TOTAL, din care:	12 901	59,0
Industrie	7 630	34,9
Industria extractivă	1 182	5,4
Industria prelucrătoare, din care:	5 688	26,0
- metalurgie	1 385	6,3
- alimente, băuturi și tutun	969	4,4
- mijloace de transport	817	3,7
- prelucrare țitei, produse chimice, cauciuc și mase plastice	704	3,2
- ciment, sticlă, ceramică	465	2,1
- fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	372	1,7
- textile, confecții și pielărie	361	1,7
- tehnică de calcul, aparate electrice, radio-TV, comunicații	232	1,1
- mașini și echipamente	199	0,9
- alte ramuri ale industriei prelucrătoare	184	0,9
Energie electrică, termică, gaze și apă	760	3,5
Poștă și telecomunicații	1 887	8,6
Comerț	1 720	7,9
Intermedieri financiare și asigurări	708	3,2
Servicii prestate întreprinderilor *)	499	2,3
Transporturi	182	0,8
Construcții	105	0,5
Hoteluri și restaurante	61	0,3
Alte activități	109	0,5

*) Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor

4. Repartizarea ISD pe regiuni de dezvoltare

Din punct de vedere teritorial se observă orientarea cu precădere a ISD spre București-Ilfov (60,6%), alte regiuni de dezvoltare beneficiare de importante ISD fiind regiunea SUD-EST (8,4%), regiunea CENTRU (7,4%) și regiunea VEST (6,8%).

Investiții străine directe în România la 31 decembrie 2005 Repartizare pe regiuni de dezvoltare

milioane euro

	Total		Din care greenfield:	
	Valoare	% din TOTAL	Valoare	% din total ISD
TOTAL, din care:	21 885	100,0	9237	42,2
BUCUREȘTI	13 264	60,6	6456	29,5
SUD-EST	1 838	8,4	212	1,0
CENTRU	1 610	7,4	885	4,0
VEST	1 491	6,8	792	3,6
SUD	1 388	6,3	367	1,7
NORD-VEST	1 257	5,8	541	2,5
SUD-VEST	745	3,4	129	0,6
NORD-EST	292	1,3	-145	-0,7

5. Repartizarea ISD pe țări de origine

Repartizarea a fost realizată în funcție de țara deținătorului nemijlocit a cel puțin 10% din capitalul social al întreprinderilor investiție directă rezidente, conform principiului „immediate country basis”.

Investiții străine directe în România la 31 decembrie 2005 Repartizare pe țări

milioane euro

	Total		Din care greenfield:	
	Valoare	% din TOTAL	Valoare	% din total ISD
TOTAL, din care:	21 885	100,0	9 237	42,2
Olanda	4 266	19,5	2 941	13,4
Austria	3 379	15,4	1 080	4,9
Germania	2 339	10,7	1 361	6,2
Grecia	1 864	8,5	407	1,9
Franța	1 828	8,4	381	1,7
Elveția	1 557	7,1	316	1,4
Italia	1 500	6,9	659	3,0
Cipru	815	3,7	306	1,4
Statele Unite ale Americii	567	2,6	357	1,6
Ungaria	424	1,9	122	0,6
Turcia	412	1,9	117	0,5
Suedia	315	1,4	251	1,2
Belgia	277	1,3	229	1,0
Cehia	276	1,3	48	0,2
Virgine Britanice (Insulele)	243	1,1	216	1,0
Luxemburg	218	1,0	53	0,3
BERD (Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare)	161	0,7	8	0,0
Spania	140	0,6	58	0,3
CFI (Corporația Financiară Internațională)	121	0,6	2	0,0
Africa de Sud	114	0,5	0	0
Alte țări *	1 069	4,9	325	1,6

*) țări a căror investiție este mai mică de 100 milioane de euro

6. Veniturile realizate din ISD

În anul 2005 veniturile realizate din ISD s-au situat la nivelul de 2352 milioane euro. Dintre acestea, partea cea mai importantă (2265 milioane euro respectiv 96,3% din total venituri) o reprezintă veniturile din participații la capital, structurate în dividende repartizate și profituri reinvestite în cadrul exercițiului financiar 2005.

Profiturile reinvestite în valoare de 1164 milioane euro corespund unei ponderi de 49,5% în total venituri, iar **dividendele repartizate** în valoare de 1101 milioane euro au o pondere de 46,8% în total venituri.

Veniturile nete din **dobânzi primite** de către investitorii străini direcți la creditele acordate întreprinderilor lor din România rămân de mică anvergură, cu un nivel de numai 87 milioane euro, ele reprezentând 3,7% din venituri.

*

* *

Cercetarea statistică s-a realizat pe baza unui eșantion care a cuprins 6576 întreprinderi investiție directă, din care 3243 de întreprinderi au constituit partea exhaustivă a acestuia (întreprinderile cu numărul de salariați mai mare de 50 inclusiv au fost incluse în cercetare în totalitate) și 3333 de întreprinderi (cu numărul de salariați mai mic decât 50) au fost selecționate aleator dintr-o baza de sondaj formată din circa 35700 de întreprinderi investiție străină directă.

Rezultatele finale ale cercetării statistice ISD se încadrează într-un grad de eroare de $\pm 3\%$.